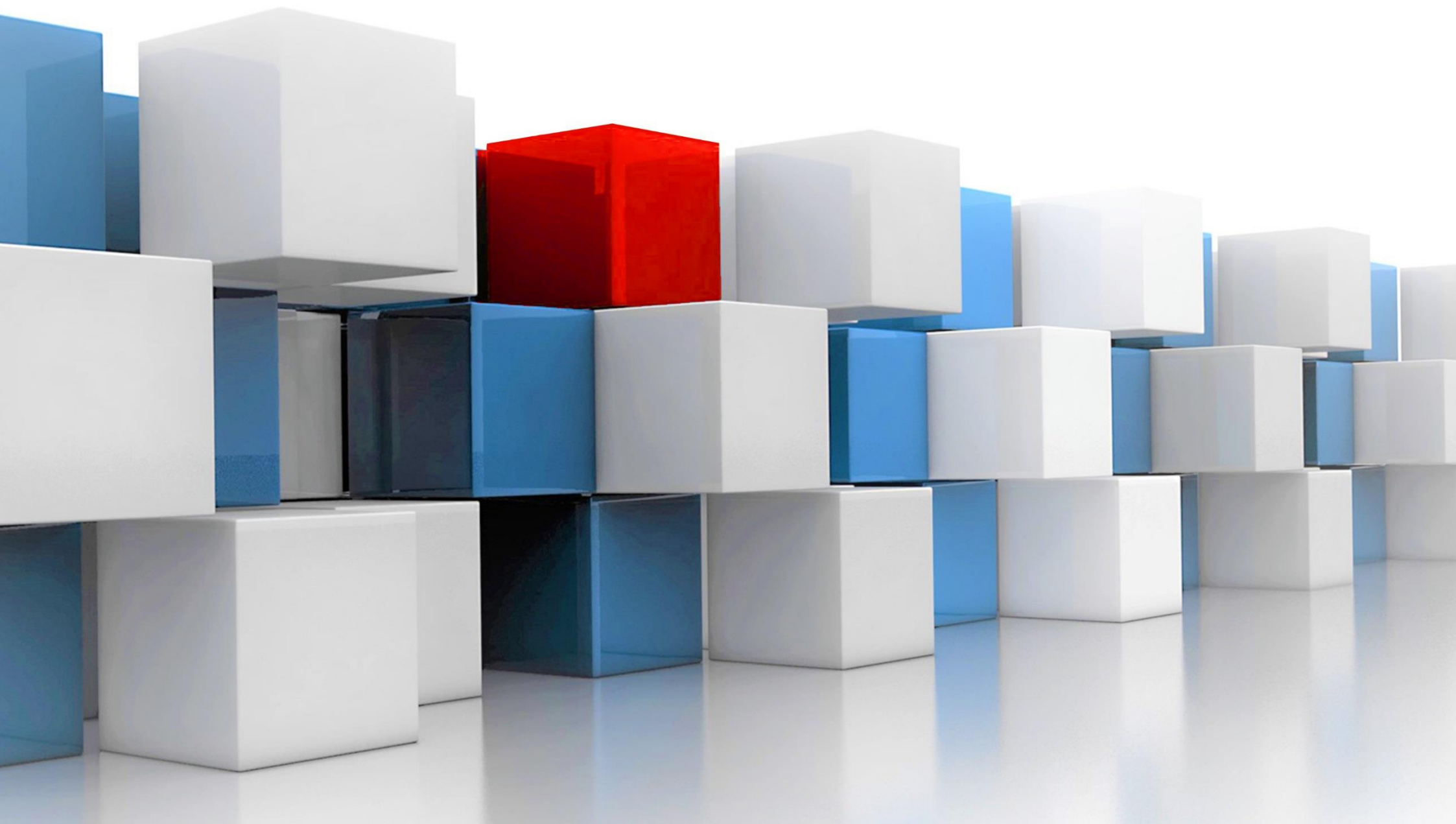

ŠIGURNOSNO-OBAVJEŠTAJNA AGENCIJA
2017

Misija

Prikupljanjem i analizom podataka od značaja za nacionalnu sigurnost SOA prepoznaje, istražuje i razumijeva prijetnje i izazove nacionalnoj sigurnosti pružajući državnom vodstvu i ostalim tijelima pouzdanu podlogu u odlučivanju i djelovanju u zaštiti nacionalne sigurnosti, interesa i dobrobiti građana Republike Hrvatske.

Vizija

Moderna, učinkovita i odgovorna sigurnosno-obavještajna agencija, primjerena potrebama, usmjerena na ostvarivanje svoje misije i postizanje vrhunskih rezultata, sa značajnim nacionalnim utjecajem i učinkom te regionalnim dosegom koja je prepoznata po razvijenim sposobnostima, izvrsnim djelatnicima i snažnim partnerskim vezama.

Sadržaj

Uvodna riječ	1	Kibernetička sigurnost	18
O SOA-i	3	Ratni zločini i nestale osobe	20
Sigurnosno okruženje	6	Sigurnosne provjere	22
Terorizam	8	SOA i dodjela međunarodne zaštite	24
Ekstremizam	10	Međunarodna suradnja	26
Strano obavještajno djelovanje	12	Tehnologija	28
Zaštita gospodarskog sustava, korupcija i org. kriminal	14	Proračun	30
Energetska sigurnost	16	Posao u SOA-i	32

Uvodna riječ

Poštovani,

četvrtu godinu za redom Sigurnosno-obavještajna agencija (SOA) objavljuje Javno izvješće kojim upoznajemo građane sa sigurnosnom situacijom u Republici Hrvatskoj i okruženju te potičemo javno promišljanje sigurnosnih pitanja s kojima se kao društvo suočavamo.

Ovo Javno izvješće obuhvaća razdoblje od prošlog izvješća objavljenog u lipnju 2016. godine do danas, s godišnjim podacima za 2016. godinu.

U kontekstu naših zadaća, 2017. godina je značajna jer je Hrvatski sabor usvojio novu Strategiju nacionalne sigurnosti u čijoj izradi su sudjelovali i stručnjaci iz SOA-e. Strategija je potvrdila složenost sigurnosnih prilika u Republici Hrvatskoj i našem okruženju te brzinu i nepredvidljivost promjena koje se događaju. U tom smislu, Strategija upućuje sva nadležna tijela na zajednički i usklađeni rad te na razvoj novih sposobnosti u zaštiti nacionalne sigurnosti. Svojim nalazima i smjernicama, Strategija će bitno odrediti smjer djelovanja i razvoj sposobnosti SOA-e u narednim godinama.

Uz Strategiju, očekujemo usvajanje Zakona o sustavu domovinske sigurnosti u kojem bi SOA trebala imati važnu ulogu. Sustav domovinske sigurnosti omogućit će sinergiju i koordinirano djelovanje državnih tijela, a SOA će svojim informacijama i analizama tom sustavu osiguravati rano

upozorenje na sigurnosne rizike i preventivno djelovanje njihovom umanjivanju.

U razdoblju od prošlog Javnog izvješća, SOA se potvrdila kao čimbenik stabilnosti u dinamičnim i promjenjivim sigurnosnim prilikama. Državnom vrhu stalno dostavljamo informacije koje su im potrebne u zaštiti nacionalnih interesa, pa smo u 2016. godini takvih informacija dostavili oko 40% više nego 2015. godine. Da bi ovaj trend nastavili, ulažemo u prikupljanje relevantnih podataka, jačamo operativni i analitički rad, razvijamo tehnička sredstva te međunarodnu suradnju koja značajno multiplicira naše sposobnosti.

S ponosom mogu reći da je SOA u međunarodnim okvirima izgradila poziciju povjerljivog, sposobnog i pouzdanog partnera. Naša je međunarodna suradnja vrlo razvijena, omogućuje nam bolji uvid u sigurnosne prijetnje i izazove, a s odabranim partnerima provodimo i zajedničke operacije u suzbijanju prijetnji s kojima smo suočeni. Međunarodna pozicija i ugled koje smo izgradili omogućili su nam da u 2016. godini broj informacija koje dobivamo iz međunarodne razmjene povećamo za pet puta u odnosu na 2013. godinu.

SOA je aktivna članica svih relevantnih međunarodnih asocijacija i platformi, posebno onih u okviru NATO-a i EU-a. Primjerice, SOA je članica Protuterorističke skupine (*Counter Terrorist Group – CTG*), u kojoj agencije iz država EU-a, Norveške i Švicarske zajedno rade na suzbijanju terorističke prijetnje za Europu.

Da bi naše informacije državnom vrhu i nadalje bile relevantne i pravodobne, SOA će nastaviti ambiciozan razvoj ljudskih potencijala i tehničkih sredstava. U dinamičnom sigurnosnom okruženju moramo računati sa sve više čimbenika koji utječu na razvoj događaja i na potrebu ranog prepoznavanja prijetnji i upozoravanja o mogućim razvojem događaja. Stoga nas očekuje novi modernizacijski ciklus kojim ćemo ostati na vrhu sigurnosno-obavještajnih sposobnosti.

Nacionalna sigurnost je zajednički interes svih građana i, svjesni toga, djelatnice i djelatnici SOA-e svaki dan predano, profesionalno i stručno obavljaju svoje odgovorne zadaće. Hrvatski građani mogu biti sigurni da Republika Hrvatska ima učinkovitu sigurnosno-obavještajnu agenciju i da ćemo i nadalje biti „hladne glave“ u prikupljanju i analizi podataka, ali i požrtvovni u zaštiti nacionalnih interesa i sigurnosti Republike Hrvatske.

Ravnatelj SOA-e

Daniel Markić

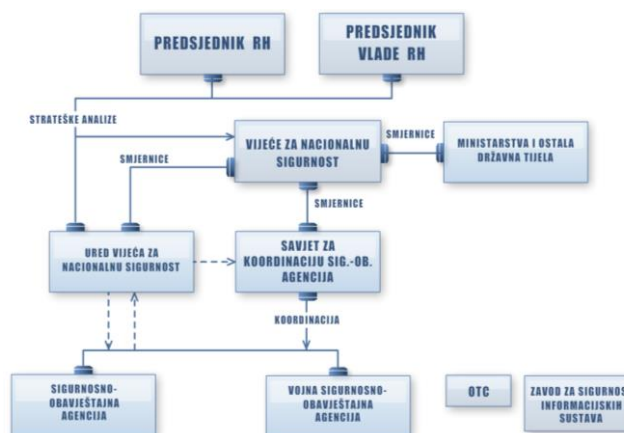

SOA

prikuplja podatke i izvješćuje u potpori donošenju odluka u zaštiti nacionalne sigurnosti

SOA prikuplja i analizira podatke od značaja za nacionalnu sigurnost, koji su nužni za donošenje odluka u njezinoj zaštiti. Svojim podacima i analizama SOA pruža obavještajnu potporu državnom vrhu i nadležnim državnim tijelima u donošenju učinkovitih i pravodobnih odluka.

Rad sigurnosno-obavještajnih agencija (SOA-e i VSOA-e) usmjerava Vijeće za nacionalnu sigurnost, a Savjet za koordinaciju sigurnosno-obavještajnih agencija operativno usklađuje njihov rad. Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost (UVNS) za njih obavlja stručne i administrativne poslove.

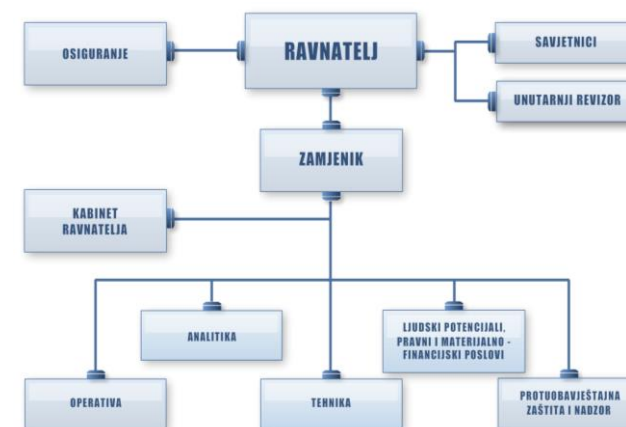

Shema sigurnosno-obavještajnog sustava RH

Smjernice i ciljeve rada SOA dobiva u strateškim i provedbenim dokumentima. Na temelju njih planira i izvršava zadaće te o svojim saznanjima povratno izvješćuje korisnike.

Uz Godišnje smjernice za rad sigurnosno-obavještajnih agencija koje donosi Vijeće za nacionalnu sigurnost, djelovanje SOA-e usmjeravaju i strateški dokumenti poput Strategije nacionalne sigurnosti, Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma i Nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti.

Radom SOA-e rukovodi se iz središnjice u Zagrebu, a 10 regionalnih centara SOA-e pokriva cijeli teritorij Republike Hrvatske.

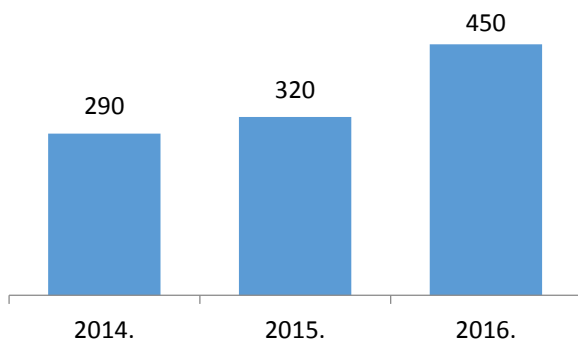

Shema ustroja središnjice SOA-e

O spoznajama i procjenama bitnima za nacionalnu sigurnost SOA izvješćuje zakonom propisane korisnike informacija (državni vrh, ministarstva i ostala državna tijela).

Sigurnosno-obavještajne analize i informacije glavni su „proizvod“ SOA-e, kojima kontinuirano izvješćuje državni vrh o važnim temama koje mogu utjecati na nacionalnu sigurnost.

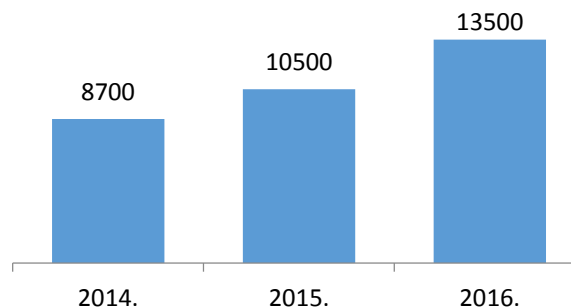
SOA je tijekom 2016. državnom vrhu (Predsjednici RH, predsjedniku Vlade RH) uputila oko 450 raznih analitičkih uradaka, što je 40% više nego 2015. godine.

Okvirni broj sigurnosno-obavještajnih informacija upućenih državnom vrhu po godinama

SOA, kao dio sustava nacionalne sigurnosti, surađuje i dostavlja podatke i procjene drugim nadležnim tijelima (MUP-u, MVEP-u, Državnom odvjetništvu, USKOK-a, MORH-u i dr.)

SOA je u 2016. ukupno uputila oko 13.500 različitih sigurnosno-obavještajnih informacija drugim državnim tijelima.

Okvirni broj sigurnosno-obavještajnih informacija upućenih korisnicima po godinama

U provedbi svojih zadaća, uz odobrenje državnog vrha, SOA razvija i odgovarajuću međunarodnu suradnju.

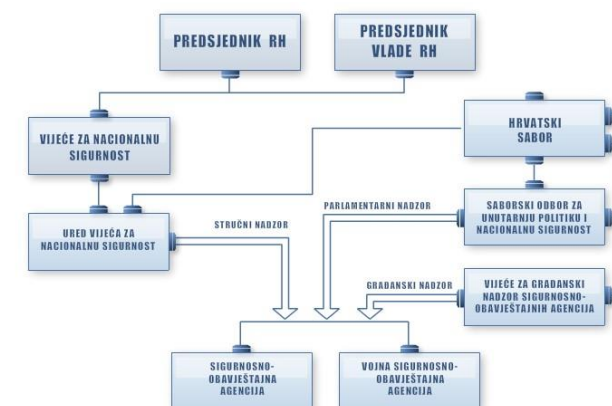
SOA ima ovlasti za prikupljanje podataka na više načina: komunikacijom s građanima, potraživanjem službenih podataka, primjenom tajnih mjera i postupaka, korištenjem javnih izvora, međunarodnom razmjenom.

Primjenu mjera tajnog prikupljanja podataka kojima se ograničavaju ustavna prava i slobode čovjeka i građanina odobravaju Vrhovni sud ili ravnatelj SOA-e, ovisno o vrsti mjere.

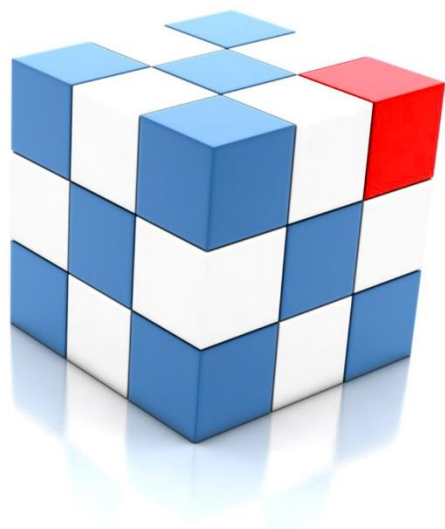
Osim rada na prikupljanju i analizi podataka, SOA provodi i druge protuobavještajne aktivnosti usmjerene jačanju sigurnosnog okvira Republike Hrvatske, poput sigurnosnih provjera i prosudbi, zaštite i sigurnosti štićenih osoba, jačanja informacijske sigurnosti i podizanja sigurnosne svijesti i kulture.

Rad SOA-e je pod trostrukim vanjskim nadzorom: parlamentarni nadzor provodi Hrvatski sabor preko Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, stručni nadzor obavlja Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost, dok građanski nadzor obavlja Vijeće za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija.

Uz vanjski nadzor, SOA se sustavno provodi unutarnji nadzor ustavnosti i zakonitosti rada ustrojstvenih jedinica i zaposlenika SOA-e, zaštite tajnosti podataka i protuobavještajne zaštite.

Grafički prikaz sustava nadzora nad SOA-om

450

SOA je u 2016. godini državnom vrhu uputila oko 450 raznih analitičkih uradaka, što je za 130 više nego u 2015. godini.

Sigurnosno okruženje

pod utjecajem pojasa nestabilnosti oko Europe

Pojas nestabilnosti oko Europe nastavlja generirati sigurnosne izazove. Radi se o području koje se proteže sjevernom Afrikom, Bliskim istokom sve do srednje Azije u kojem postoje brojna krizna žarišta. Iz njih se prema Europi prelijevaju sigurnosni izazovi u vidu masovnih nekontroliranih migracija, ali i prijetnji u vidu terorizma, ekstremizma, proliferacije oružja za masovno uništavanje i regionalnih oružanih sukoba u Siriji, Iraku, Libiji, Jemenu i Ukrajini. U isto vrijeme, posljedice kriznih žarišta očituju se i u porastu organiziranog kriminala i krijumčarenja ljudi, oružja i roba, hibridnog ratovanja i radikalizacije putem društvenih mreža.

Ilustracija sigurnosnih izazova za Republiku Hrvatsku i Europu

Odnosi između Ruske Federacije i zapadnih država, narušeni nakon izbijanja krize u Ukrajini 2013. godine, nisu se značajno poboljšali, a u pojedinim elementima podsjećaju na odnose iz

vremena Hladnog rata. Napetosti u odnosima preslikavaju se na druga područja, uključujući i hrvatsko okruženje.

Rusija nastoji ograničiti daljnje širenje i utjecaj NATO-a i EU-a prema istoku Europe te ojačati svoj utjecaj prema Europi. Napetosti u odnosima rezultirali su sankcijama Zapada protiv Rusije i NATO-ovom jačanju dimenzije kolektivne vojne obrane.

Ukrajina je u statusu zamrznutog konflikta, a političko rješenje sukoba još je, unatoč međunarodnim diplomatskim naporima, neizvjesno.

Oružani sukobi na Bliskom istoku nastavili su se uz daljnje kompliciranje situacije. U Siriji je nastavljen građanski rat gdje tzv. Islamska država (ISIL) doživljava poraze uz napredovanje snaga vlade u Damasku potpomognutih Rusijom, Iranom i libanonskim Hezbollahom te kurdsko-arapskih snaga potpomognutih protuterorističkom koalicijom predvođenom SAD-om. Irak je oslobodio Mosul, najveće uporište ISIL-a. Unatoč porazima, ISIL nastoji proširiti svoj utjecaj i na druga područja, poput Afganistana i jugoistočne Azije. Tursku, članicu NATO-a, je obilježio neuspješni pokušaj vojnog udara i vojna intervencija u Siriji.

Rivalstvo globalnih i regionalnih sila na području Bliskog istoka izaziva dodatne tenzije, uz produbljivanje jaza između muslimana sunita i šijita, odnosno država u kojima dominiraju pojedine zajednice.

Sjevernu Afriku obilježavaju nestabilnosti uz oružane sukobe u Libiji i protuterorističke napore u Egiptu. Rezultat toga su migracije, gospodarsko nazadovanje i teroristički napadi koji dodatno umanjuju prilike za gospodarski oporavak tih država.

Svijet se nalazi i pred izazovom daljnjeg širenja nuklearnog oružja i drugog oružja za masovno uništavanje, što izaziva globalne napetosti i prijepore.

Terorizam je i dalje jedna od najznačajnijih prijetnji sigurnosti građana u Europi. Iako je ISIL zadnjih godina bio dominantan svojim dosegom i terorističkim napadima, Al Qaida je i dalje aktivna, posebno u Africi, Jemenu i središnjoj Aziji (Pakistanu) te i dalje planira napade na europske i ostale zapadne ciljeve.

Iako teroristički napad na hrvatskom tlu nije vjerojatan, njegova se mogućnost ne može isključiti. U državama hrvatskog jugoistočnog susjedstva koje imaju brojne radikalne islamističke zajednice vjerojatnost napada je umjerena, dok vjerojatnost terorističkih napada u državama zapadne Europe ostaje visoka.

Masovni ulazak migranata u Europu nastavio se, iako je priljev preko tzv. balkanske rute uvelike smanjen. Zbog brojnih uzroka migracijski pritisak prema Europi će se nastaviti, pri čemu su odredišta migranata ponajprije razvijene države zapadne i sjeverne Europe.

Dugoročni izazov za europska društva vezan uz masovne migracije jest integracijski potencijal tih društava i izbjegavanje

stvaranja zatvorenih i izoliranih useljeničkih zajednica koje bi bile pogodne za jačanje ekstremizma, kriminala i siromaštva među useljenicima te razvijanje negativnih stavova prema europskim vrijednostima i posljedičnog terorizma.

Pitanja poput odnosa prema migracijama, kriznim žarištima, energetske sigurnosti, uz gospodarska pitanja, postala su izazov u formuliranju zajedničkih europskih politika. EU je prošle godine obilježila referendumska odluka o izlasku Velike Britanije iz Unije.

Transnacionalni sigurnosni izazovi su sve izraženiji. Sve veće oslanjanje na moderne informatičke i komunikacijske tehnologije povećava ranjivost od kibernetičkih (*cyber*) prijetnji. Primjerice, sve su izraženije aktivnosti povezane s korištenjem tzv. *dark weba* na kojem se odvijaju brojne kriminalne transakcije uz korištenje virtualnih valuta.

Klimatske promjene imaju sve snažnije posljedice po prirodu, gospodarstvo ali i sigurnost. Klimatske promjene uzrokuju nestašice vode i hrane, prirodne katastrofe, gospodarske teškoće, političke i društvene sukobe kao i migracije stanovništva.

Hrvatsko jugoistočno susjedstvo i dalje obilježava nestabilnost. Obilježja država jugoistočnog susjedstva i dalje su slabe institucije, unutarnja politička previranja, brojna neriješena etnička i nacionalna pitanja, nedovoljan gospodarski rast, korupcija i nezaposlenost. Većina država jugoistočnog susjedstva

je i dalje bez zamjetnog napretka u unutarnjoj političkoj konsolidaciji.

Ovaj prostor suočava se sa zastojem u provedbi reformi i priključenju euroatlantskim integracijama. Primanje Crne Gore u članstvo u NATO-u ipak pokazuje nastavak euroatlantske perspektive za države susjedstva.

Iako je euroatlantski utjecaj i dalje najveći, globalna rivalstva preslikavaju se i na ovom području. Najočitiiji primjer je spriječen pokušaj državnog udara u Crnoj Gori 16. listopada 2016., s ciljem destabilizacije Crne Gore na dan parlamentarnih izbora, a uoči ulaska Crne Gore u NATO. U Crnoj Gori se za taj pokušaj vodi sudski postupak protiv 14 ruskih, srpskih i crnogorskih državljana.

Države jugoistočnog susjedstva suočene su i s rastom vjerskog i nacionalnog ekstremizma, pri čemu je osobito izraženo jačanje radikalnog islamizma. Nastavljena je pojava velikosrpskog ekstremizma, a uz to, zamjetni su pokušaji kojima se Republiku Hrvatsku želi prikazati u negativnom svjetlu u međunarodnoj zajednici uz negiranje i pogrešno prikazivanje činjenica vezanih uz Domovinski rat i njegov obrambeni i oslobodilački karakter.

Terorizam

se s kriznih žarišta nastoji prebaciti u Europu

SOA prati sve vrste terorizma, neovisno o njihovom ideološkom polazištu. Kao i za ostatak Europe, terorizam povezan s ISIL-om i Al Qaidom, ostat će jedna od najznačajnijih prijetnji sigurnosti hrvatskih građana.

Republika Hrvatska nije među prioritetnim metama islamskih terorističkih skupina. Ipak, kao i za bilo koju drugu europsku državu, ne može se isključiti mogućnost terorističkog napada i na hrvatskom tlu.

Terorističke skupine kontinuirano pozivaju svoje simpatizere i članove na izvođenje terorističkih napada na europskom tlu, pri čemu se intenzivno koriste brojnim komunikacijskim kanalima. Posebno se ističu poruke koje ISIL upućuje putem internetskih društvenih mreža, promidžbenih video uradaka te digitalnih časopisa. Na ovaj način njihove poruke imaju vrlo veliki doseg uz vrlo male troškove.

Isječak iz videa iz lipnja 2016. g. u kojem „džihadist“ Jasmin Keserović prijeti terorističkim napadima SAD-u

ISIL je u protekloj godini u tim pozivima promijenio svoje poruke. Dok je ranije pozivao svoje pristaše na dolazak u Siriju i uključivanje u borbe, danas ih poziva na samostalno počinjenje terorističkih napada na europskom tlu.

Ovakve poruke su razlog niza terorističkih napada u Europi koje su počinili tzv. vukovi samotnjaci, tj. osobe koje nisu bile izravno povezane s terorističkim skupinama i koje je stoga vrlo teško otkriti prije počinjenja terorističkog čina. Pri tome ih ISIL poziva da terorističke napade provode svim sredstvima, vatrenim oružjem, vozilima, noževima, otrovom i drugim priručnim sredstvima, a kao mete da odabiru nezaštićene i „mekane“ ciljeve gdje će ljudske žrtve biti najveće. Radi se o mjestima gdje se okuplja veliki broj ljudi poput sajмова, šetnica, turističkih mjesta, trgovačkih centara i slično.

ISIL-ova objava s uputama za terorističke napade kamionom kakvi su izvedeni u zapadnoeuropskim gradovima u protekloj godini

Može se očekivati da će se trend individualnih napada nastaviti i biti dominantan način počinjenja terorističkih napada. Na temelju iskustava europskih država, radikalizirani pojedinci uglavnom su osobe nižeg obrazovanja i socijalnog statusa, a često su prije radikalizacije imali kriminalnu prošlost i probleme s nasilničkim ponašanjem i ovisnostima. Uglavnom se radi o muškarcima, iako su i brojne žene prihvatile radikalnu islamističku ideologiju i terorizam kao način ostvarivanja ciljeva.

Također, ne mogu se isključiti i napadi psihički oboljelih osoba koji ne moraju imati direktne veze s ekstremističkom ideologijom, ali terorističke organizacije preuzimaju odgovornost i za njihove napade. Gotovo polovicu napada tijekom 2016. godine u Europi izvršili su napadači s psihičkim smetnjama.

Terorističke skupine za regrutiranje pojedinaca u svoje redove koriste poruke o potlačenosti i izrabljivanju muslimana i zlorabe islam za opravdavanje svojih aktivnosti. Pri tome promiču terorizam kao način osвете u „ratu protiv neprijatelja islama“.

S obzirom na dobar ugled, položaj i prava muslimanske zajednice, radikalni islamizam u Republici Hrvatskoj nije naišao na veći odziv. Broj sljedbenika salafizma u Hrvatskoj je vrlo mali i čini ga nekoliko desetaka osoba koji ne pozivaju na nasilje.

Ipak, postojanje brojnih radikalnih islamista u državama hrvatskog jugoistočnog susjedstva povećava rizik od terorističke prijetnje za cijelu jugoistočnu Europu.

U državama jugoistočnog susjedstva trenutačno ima više od 10.000 sljedbenika salafizma okupljenih u više desetaka tzv. paradžemata i nekoliko enklava.

Pri tome, pripadnici tzv. političkog salafizma ne zagovaraju nasilje, dok pripadnici tzv. džihadiističkog i takfirskog salafizma odobravaju terorističke napade. Uz to, ne priznaju stajališta službenih islamskih zajednica, zakone ni demokratsku vlast države domaćina.

Porast broja sljedbenika salafizma vidljiv je i u zapadnoeuropskim državama. Primjerice, njemačka sigurnosna služba objavila je da je u Njemačkoj broj sljedbenika salafizma porastao s 8350 u 2015. godini na 9700 u 2016. godini.

Naslov članka u kojem ISIL prijete terorističkim napadima na jugoistoku Europe u 10. broju ISIL-ovog internetskog lista Rumiyah od 07. lipnja 2017.

Proteklih godina provedeno je više nesofisticiranih terorističkih napada u državama okruženja, ponajviše od samostalnih napadača. Tijekom 2016. godini do danas nije bilo uspješno provedenih terorističkih napada u jugoistočnom susjedstvu, ali je policijsko-sigurnosnim akcijama u više država spriječeno nekoliko planiranih napada.

Od početka rata u Siriji i osnivanja ISIL-a, njegovim redovima se priključilo tisuće Europljana, dok se s područja hrvatskog jugoistočnog susjedstva ISIL-u priključilo skoro 1000 osoba, uglavnom sljedbenika džihadiističkog salafizma.

Oko 20% osoba koje su se priključile ISIL-u je poginulo dok se oko 35% vratilo u matične države. Zbog poraza ISIL-a i velikog gubitka teritorija očekuje se i porast broja poginulih, ali i povratak boraca u matične države, što će dodatno povećati rizik od terorizma u tim državama.

Na području pod kontrolom ISIL-a boravilo je ukupno sedam osoba koje imaju i hrvatsko državljanstvo. Od njih, samo jedna osoba ima isključivo hrvatsko državljanstvo, dok su drugi dvojni državljani i nikada nisu trajno živjeli u Hrvatskoj. Trenutno ih je na području pod kontrolom ISIL-a šest, jer se jedna osoba vratila u državu porijekla u zapadnoj Europi gdje je i ranije živjela.

SOA i dalje radi na slučaju Tomislava Salopeka kojeg je otela egipatska podružnica ISIL-a i objavila njegovo ubojstvo. SOA provodi aktivnosti s ciljem utvrđivanja svih okolnosti otmice.

Ekstremizam

i dalje ograničen i bez potpore javnosti

Ekstremizam označava aktivnosti i poglede pojedinaca koji su protivni demokratskom poretku i provode ili se zalažu za nasilje, mržnju, zastrašivanje, diskriminaciju i rušenje demokratskog ustavnog poretka Republike Hrvatske. SOA prati sve vrste ekstremizma, neovisno o njihovoj ideološkoj, političkoj, vjerskoj ili nacionalnoj pozadini.

Djelovanje lijevih i desnih ekstremista u Republici Hrvatskoj i dalje je bez šire potpore javnosti i vrlo je malog pokretačkog potencijala. S obzirom na malobrojnost i slabu organiziranost, potencijal pripadnika ekstremističkih skupina za izazivanje nasilja i incidenata većih razmjera je, kao i u proteklom razdoblju, ograničen, a njihove aktivnosti ne predstavljaju značajniju prijetnju nacionalnoj sigurnosti.

Internetske društvene mreže predstavljaju snažan medij za iskazivanje i širenje ekstremističkih ideologija, što također koriste pojedinci s ekstremističkim stavovima u Republici Hrvatskoj. Uz iskazivanje ekstremističkih stavova, društvene mreže im omogućuju povezivanje s istomišljenicima u zemlji te kontakte i usporedbe s ekstremistima u inozemstvu.

Na potencijal ekstremističkog nasilja utječe i stanje u gospodarstvu, nezaposlenost te opće prilike u društvu.

Jedna od pojava koja utječe na jačanje ekstremizma u cijeloj Europi jest veliki priljev migranata i izbjeglica iz većinski muslimanskih društava u europske države. U Republici Hrvatskoj

nije zabilježen značajniji antiimigrantski, odnosno antiislamski ekstremizam.

Daljnje usložnjavanje izbjegličke i migrantske krize povećava rizik rasta ekstremizma, posebice kao produžetak pojave ovakvog ekstremizma u drugim europskim državama.

Nastavljena je pojava da ekstremni pojedinci iskorištavaju nezadovoljstvo dijela navijačkih skupina stanjem u hrvatskom sportu za izazivanje incidenata i nereda tijekom i izvan sportskih natjecanja. Nastavljena je i pojava da pojedine navijačke skupine srbijanskih nogometnih klubova ističu protuhrvatska, četnička i velikosrpska obilježja na sportskim natjecanjima, pri čemu u tome sudjeluju i pojedinci koji su hrvatski državljani.

U malom dijelu populacije mladih pripadnika srpske nacionalnosti zamijećeno je simpatiziranje velikosrpske i četničke ideologije i simbolike, osobito na društvenim mrežama, koje za sada ne predstavlja prijetnju nacionalnoj sigurnosti, ali dovodi do narušavanja sigurnosne situacije na lokalnom nivou.

13500

SOA je u 2016. godini svojim korisnicima (ministarstvima, drugim državnim tijelima) uputila oko 13500 raznih sigurnosno-obavještajnih informacija, što je za oko 3000 više nego u 2015. godini.

Strano obavještajno djelovanje

usmjereno na regionalne odnose

U ostvarivanju svojih ciljeva pojedine države obavještajno djeluju i prikupljaju podatke i u Republici Hrvatskoj. Obavještajno djelovanje prema Republici Hrvatskoj zadnjih se godina intenziviralo, posebice slijedom ulaska Republike Hrvatske u NATO i EU te sve složenijih geopolitičkih nadmetanja globalnih i regionalnih sila koje se preslikavaju i na područje Republike Hrvatske i države okruženja.

Države koje NATO i EU smatraju političkim i sigurnosnim izazovom osobito su aktivne na području hrvatskog jugoistočnog susjedstva koje je još uvijek izvan NATO-a i EU-a. Njihove aktivnosti na spomenutom području, u ovom kontekstu, imaju za cilj usporavanje ili onemogućavanje daljnjeg širenja NATO-a i EU, a sadrži sve oblike djelovanja, uključujući i pokušaje izravnog uplitanja u političke procese u državama susjedstva i pokušaje destabilizacije.

Teme interesa stranog obavještajnog djelovanja u Republici Hrvatskoj su, između ostalog, procesi koji se odvijaju unutar NATO-a i EU-a, hrvatski stavovi koji se tiču NATO-a i EU-a te euroatlantskih integracija, hrvatska politika prema jugoistočnom susjedstvu, energetska sigurnost kao i hrvatska gospodarska pitanja.

Strano obavještajno djelovanje usmjereno je i na procese donošenja odluka u Republici Hrvatskoj, što ponekad uključuje i elemente hibridnog djelovanja uz plasiranje tzv. „lažnih vijesti“ u javni prostor i pokušaje narušavanja međunarodnog ugleda Republike Hrvatske.

Pojedina strana obavještajna djelovanja za svoje interese nastoje iskoristiti unutarnje političke procese koji se tiču zaštite manjinskih prava u Republici Hrvatskoj.

U sklopu hibridnog djelovanja, u hrvatski medijski i informativni prostor nastoje se ubaciti lažne ili iskrivljene vijesti u kojima se Republiku Hrvatsku, EU i NATO prikazuje u negativnom svjetlu, te se želi utjecati na stabilnost hrvatskih institucija, regionalnog okruženja i euroatlantskog i europskog zajedništva.

U jednoj medijski eksponiranoj operaciji nastojalo se spriječiti procese istraživanja i procesuiranja ratnih zločina počinjenih za vrijeme okupacije dijelova hrvatskog teritorija tijekom Domovinskog rata, uhićenjem svjedoka i posljedičnim zastrašivanjem drugih mogućih svjedoka.

5x

Od 2013. godine do 2016. godine se za 5 puta povećao broj sigurnosno-obavještajnih informacija koje je SOA dobila međunarodnom suradnjom. To je rezultat intenzivnog angažmana SOA-e u razvijanju međunarodnih partnerstava te aktivnog sudjelovanja SOA-e u multilateralnim međunarodnim sigurnosno-obavještajnim platformama.

Zaštita gospodarskog sustava te suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala

jedni su od najznačajnijih
segmenata zaštite
nacionalne sigurnosti

Jedna od zadaća SOA-e je i zaštita gospodarskog sustava pa je SOA uključena u prikupljanje i analizu podataka iz područja gospodarstva o temama koje mogu imati utjecaj na nacionalnu sigurnost i gospodarske interese Republike Hrvatske.

Kao što je potvrdila Strategija nacionalne sigurnosti, gospodarska sigurnost važan je dio nacionalne sigurnosti jer utječe na suverenitet, zaštitu nacionalnih resursa i strateških sektora, kvalitetu života stanovništva te na političku i socijalnu stabilnost.

Pri tome je osobito važna zaštita gospodarskog sustava u strateški važnim gospodarskim sektorima i kompanijama. Stoga SOA prati stanje u njima s ciljem zaštite hrvatskih gospodarskih interesa.

SOA prati sigurnosne, gospodarske i financijske procese koji mogu utjecati na pozicioniranje hrvatskih gospodarskih subjekata u inozemstvu, kao i procese i aktivnosti koje bi mogle ugrožavati sigurnost hrvatskih gospodarskih subjekata, poglavito u nestabilnim područjima svijeta.

Korupcija je i dalje izražen društveni problem koji predstavlja prijetnju pravnom poretku Republike Hrvatske i povjerenju građana u demokratske institucije. Korupcija je problem kojeg prepoznaje i EU, a procjenjuje se da ekonomski gubici uzrokovani korupcijom EU koštaju oko 120 milijardi eura godišnje, odnosno 1% BDP-a EU-a.

Zloupotreba ovlasti radi stjecanja materijalne koristi u Republici Hrvatskoj najčešće je zastupljena kod osoba koje su u poziciji utjecati na postupke javne nabave, provoditi neposredne pogodbe i pogodovati ciljanom ponuđaču. Takve osobe su ujedno i meta koruptivnih postupaka.

Posebno složeni oblici korupcije imaju i svoju međunarodnu dimenziju, gdje osobe kroz složene međunarodne transakcije nastoje sakriti trag novca stečenog kriminalom i korupcijom. Gotovo svi oblici gospodarskog kriminala usko su povezani s korupcijom.

Pranje novca kroz ulaganje sredstava stečenih nezakonitim načinima u domaće gospodarstvo i infrastrukturu narušava kredibilitet i nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske. Jedan od načina pranja novca, ali i drugih kaznenih djela poput utaje poreza i carine, odvija se poslovanjem preko *off shore* tvrtki u inozemstvu. Iako ovaj način poslovanja može biti legalan, često se koristi da bi se prikrilo pravi izvor i stvarni vlasnici novca. Ovaj način pranja novca i izbjegavanja plaćanja poreza još više usložnjava praćenje traga novca i zahtijeva intenzivnu međunarodnu suradnju.

Isto tako, izraženi su slučajevi nelegalnog izvlačenja novca iz pravnih osoba.

Dio novca stečenog u kriminalnim radnjama kriminalne skupine nastoje uložiti u legalne poslove u Republici Hrvatskoj i tako ih

„oprati“, pri čemu se posebno ističu pokušaji ulaganja u objekte i poslove u turizmu.

Organizirani kriminal predstavlja prijetnju sigurnosti građana, pravnom poretku, legalnom poslovanju i državnim institucijama. Na pojavu organiziranog kriminala u Republici Hrvatskoj bitno utječe hrvatski prometni i geopolitički položaj. Hrvatska se nalazi na području kroz koji prolaze krijumčarske rute između Europe i Azije, a geopolitički se nalazi na rubu prostora koji još nije uključen u europske integracije i gdje su državne institucije još uvijek nedovoljno snažne za suzbijanje ovako složenih oblika kriminala.

SOA je, uz druga državna tijela, stalno aktivna u suzbijanju organiziranog kriminala na nacionalnoj razini, uz identificiranje članova organiziranih kriminalnih skupina i presijecanja njihovih aktivnosti.

Organizirani kriminal razvio je djelovanje neovisno o državnim granicama, čime odgovor na njega zahtijeva intenzivnu prekograničnu suradnju i djelovanje na razini EU-a.

Istodobno, organizirani kriminal stalno se prilagođava i evoluirao, što zahtijeva prilagodbu djelovanja državnih institucija u njegovu suzbijanju.

Sve je veća organizacijska i tehnološka složenost kriminalnih skupina, njihova suradnja je sve složenija i sofisticiranija, a uočavaju se trendovi specijaliziranja kriminalnih skupina.

Primjerice, tzv. balkanska ruta tako je glavna ruta za dovoz heroina u Europu, a vrlo je bitna i za dopremu marihuane. Jedan od tri ogranka balkanske rute prolazi preko hrvatskog teritorija. O obujmu kriminala povezanog s opojnim drogama govori podatak EUROPOL-a da na opojne droge Europljani potroše najmanje 24 milijarde eura godišnje.

SOA sudjeluje u međunarodnim naporima za suzbijanje kriminala povezanog s opojnim drogama. Tako je, uz MUP, sudjelovala u policijskim akcijama presijecanja međunarodnih lanaca proizvodnje i distribucije velikih količina narkotika, prilikom kojih je zaplijenjeno nekoliko stotina kilograma narkotika i uhićen veći broj osoba.

Organizirane kriminalne skupine s područja jugoistoka Europe svoje kriminalne aktivnosti provode na području cijele Europe. Pri tome su organizirane kriminalne skupine i pojedinci iz kriminalnog miljea u Republici Hrvatskoj povezane s onima iz jugoistočnog susjedstva, pri čemu hrvatski državljani uglavnom služe kao izvršitelji kriminalnih akata ili kao njihovi pomagači. Hrvatski teritorij se tako ponekad koristi i za skrivanje u međusobnim obračunima, a postoje slučajevi kada su se ti obračuni prenijeli i na hrvatsko tlo.

Zadnjih godina primjetan je trend da ove kriminalne skupine preuzimaju značajan udio u krijumčarenju narkotika iz Južne Amerike u Europu, uz dobru povezanost s tamošnjim kriminalnim skupinama i onima koje djeluju u Zapadnoj Europi.

Promjene na tržištu se ubrzavaju, pa kriminalne skupine nastoje odgovoriti sve većom složenošću djelovanja. Primjerice, nove tehnologije omogućuju kriminalnim skupinama nove načine krijumčarenja narkotika u Europu.

Uslijed brojnih kriznih žarišta na području Bliskog Istoka i Afrike povećana je potražnja za oružjem i vojnom opremom ilegalnim kanalima. S obzirom na visoku profitabilnost trgovine oružjem, pripadnici kriminalnog miljea iz Republike Hrvatske i država okruženja nastoje se pozicionirati kao posrednici u toj trgovini. Pri tome takvo oružje, korištenjem lažne izvozne dokumentacije, završava na područjima koja su pod međunarodnim embargom.

Sigurnosnu prijetnju za Republiku Hrvatsku predstavlja i rizik korištenja hrvatskog teritorija za krijumčarenje oružja za masovno uništavanje, opasnih tvari te sredstava i tehnologija dvojne namjene. U rujnu 2016. godine, jedna je strana državljanka na graničnom prijelazu uhićena zbog posjedovanja radioaktivnog materijala. SOA je od početka slučaja bila aktivna u istrazi oko porijekla i namjene radioaktivnog materijala te rekonstrukciji događaja. Brza reakcija i dobra međuresorna suradnja pokazali su spremnost Republike Hrvatske za otkrivanje mogućih provoza radioaktivnog materijala i drugih zabranjenih supstanci.

Energetska sigurnost

ima značajan utjecaj na europsku i nacionalnu sigurnost

Energenti imaju izuzetno gospodarsko, ali i političko i sigurnosno značenje na globalnoj razini. Svaka država nastoji postići zadovoljavajuću razinu energetske sigurnosti odnosno omogućiti sigurnu opskrbu dostatnom količinom energenata po prihvatljivim cijenama. Isto tako, države nastoje diverzificirati izvore i pravce dobave energenata, odnosno izbjeći ovisnost o jednom energentu ili jednom izvoru i dobavljaču.

Ovisnost o jednom izvoru i dobavljaču energenata stavlja države u ranjiv položaj prema poremećajima u opskrbi. Ti poremećaji mogu biti uzrokovani infrastrukturnim poteškoćama i nesrećama, ali mogu biti uzrokovani i namjernim djelovanjem zbog političkih, sigurnosnih ili gospodarskih razloga. Dobavljači koji imaju monopol svoju poziciju mogu iskoristiti za stjecanje dodatnih političkih i gospodarskih ustupaka od države gdje imaju monopol.

Jedan od energenata koji ima gospodarsku, ali i političko-sigurnosnu važnost jest prirodni plin. Udio prirodnog plina u strukturi energetske potrebe EU-a je značajan. On zauzima oko 25% ukupne energetske potrošnje EU-a, a očekuje se da će se ovaj značajan udio održati i u dugoročnom razdoblju. Istodobno, na tržište prirodnog plina utječe veliki broj čimbenika: političkih, gospodarskih, tehnoloških i ekoloških. Zbog svega toga, trgovina prirodnog plina ima i svoju sigurnosnu dimenziju, posebice stoga jer EU uvozi dvije trećine prirodnog plina. Pri tome oko 33% ukupne potrošnje prirodnog plina EU dobavlja iz Rusije. Republika Hrvatska uvozi oko polovice svojih plinskih potreba.

Karta izgrađenih i planiranih plinovoda iz Rusije prema Europi

Ovisnost EU-a, pa tako i Republike Hrvatske o uvozu plina će se nastaviti, prvenstveno zbog pada vlastite proizvodnje iscrpljivanjem izvora, postupnog smanjivanja udjela u ugljena u energetske potrošnji te potencijalno većim potrebama zbog mogućeg rasta industrijske proizvodnje, odnosno većeg udjela plina u transportu.

S obzirom na namjere EU-a za daljnjom diverzifikacijom izvora i pravaca dobave, odnosno integracijom tržišta i promoviranjem tržišnih principa u trgovanju plinom, hrvatski geopolitički i prometni položaj omogućuje uključivanje u ta nastojanja, odnosno u europske tokove prirodnog plina.

Jedan od alternativnih izvora i pravaca je Južni plinski koridor za dobavu kaspijskog plina čijih se nekoliko važnih plinovodnih

sekcija već gradi. Republika Hrvatska bi se u povoljnom razvoju događaja mogla s ovim plinovodom povezati gradnjom kraka, odnosno tzv. Jadransko-jonskim plinovodom. Alternativni način je i izgradnja LNG terminala na Krku za dobavu ukapljenog plina morskim putem kao dijela širih nastojanja ojačavanja energetske sigurnosti. Na taj bi se način prirodnim plinom opskrbljivala Republika Hrvatska i države okruženja.

država srednje i jugoistočne Europe. Ovo je područje osobito izloženo rizicima energetske nesigurnosti zbog međusobne nepovezanosti i izrazite ovisnosti o jednom dobavnom izvoru i dobavnom pravcu. Ovi rizici su dodatno izraženi u svjetlu vrlo složenih geopolitičkih prilika kroz stanje u Ukrajini, prekida projekta Južni tok, još uvijek nedefinirane perspektive projekta Turski tok te najava iz Gazproma o prestanku tranzita ruskog plina preko Ukrajine nakon 2019. godine. U takvom okruženju, u jačanju europske energetske sigurnosti, plinovodni projekti na hrvatskom teritoriju još više dobivaju na značaju.

U tom kontekstu je Republika Hrvatska aktivni sudionik Inicijative triju mora koja obuhvaća članice EU srednje i istočne Europe na pravcima Baltika, Jadrana i Crnog mora. Inicijativa ima za cilj energetske povezivanje članica te diverzifikaciju izvora opskrbe plinom u svrhu povećanja energetske sigurnosti srednje i jugoistočne Europe.

Uspravnica Baltik-Jadran-Crno more i plinske interkonekcije

Kako bi ojačala europsku energetske sigurnost i bolje povezala tržište prirodnog plina, EU potiče povezivanje plinskih sustava

Kibernetička sigurnost

je ključna za zaštitu povjerljivih informacija

Upad u informacijske sustave i podatkovne mreže je jedan od najučinkovitijih načina prikupljanja velike količine informacija. Ujedno, ovaj način je jedan od sigurnijih za „napadače“. On se može obavljati iz velike udaljenosti, prikriven brojnim slojevima zaštite prave lokacije, identiteta i namjera „napadača“.

Zbog navedenih razloga, kao dio ofenzivnog obavještajnog rada, pojedine države prikupljaju podatke o drugim državama provaljivanjem u njihove zaštićene informacijske i komunikacijske sustave kako bi dobili što više podataka o procesima donošenja odluka u tim državama.

Državno sponzorirane kibernetičke napade karakterizira skup *hakerskih* procesa, koji zahtijevaju visoku razinu prikrivenosti u dužem vremenskom razdoblju uz korištenje naprednih napadačkih alata koje u pravilu nije moguće otkriti tradicionalnim antivirusnim softverima.

I Republika Hrvatska meta je pokušaja prikupljanja podataka u kibernetičkom prostoru. Pritom je namjera napadača dvojaka: prikupiti podatke o hrvatskim sigurnosnim, političkim, gospodarskim i drugim procesima te podatke euroatlantskih asocijacija kojih je Republika Hrvatska članica.

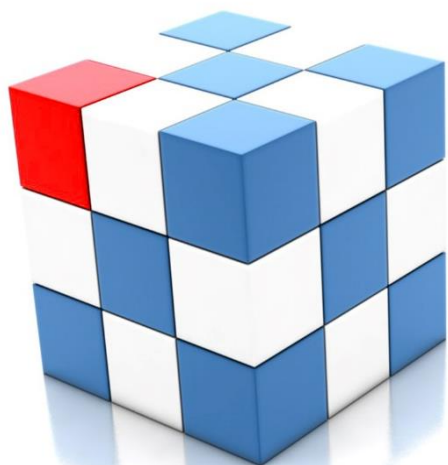
SOA aktivno sudjeluje u otkrivanju i suzbijanju državno sponzoriranih kibernetičkih napada, te je tijekom 2016. godine detektirano najmanje 7 pokušaja kibernetičkih napada te vrste na zaštićene informacijske i komunikacijske sustave državnih tijela Republike Hrvatske.

Na globalnoj razini sve je više slučajeva ugrožavanja kibernetičke sigurnosti. Iako se još uvijek uglavnom radi o kibernetičkom kriminalu, trendovi pokazuju povećanje učestalosti i ozbiljnosti kibernetičkih napada na informacijske sustave kritične infrastrukture.

Kibernetički napadi mogu imati ozbiljne posljedice i u fizičkom svijetu, i to ne samo one financijskog karaktera, već mogu biti ugroženi i ljudski životi. Neki od nedavnih primjera za to su kibernetički napad na ukrajinski elektrodistribucijski sustav, napadi na britanski energetske i zdravstveni sektor, napad na SWIFT globalni bankovni sustav, napad na američku kompaniju Dyn iskorištavanjem ranjivosti IoT uređaja (*Internet of Things*).

Uspješnost ovih napada pokazala je nedostatak sigurnosnih politika koje bi svojom primjenom, odnosno proaktivnim mjerama i edukacijom povećale otpornost sustava, što je posebno važno u zaštiti kritičnih informacijskih i komunikacijskih infrastruktura.

U prevenciji i suzbijanju kibernetičkih prijetnji SOA surađuje s nacionalnim tijelima i međunarodnim partnerima. SOA sudjeluje u radu Nacionalnog vijeća za kibernetičku sigurnost i Operativno-tehničke koordinacije za kibernetičku sigurnost čija je zadaća pratiti stanje sigurnosti nacionalnog kibernetičkog prostora i predlagati postupanja u slučaju kibernetičkih kriza.

> 7

Tijekom 2016. godine detektirano je najmanje 7 pokušaja državno sponzoriranih kibernetičkih napada na zaštićene informacijske i komunikacijske sustave državnih tijela Republike Hrvatske.

Ratni zločini i nestale osobe

i dalje u fokusu rada SOA-e

U suradnji s drugim nadležnim tijelima u Republici Hrvatskoj (DORH, MUP, VSOA) SOA prikuplja podatke i dokumentaciju u svrhu utvrđivanja krivaca, žrtava i okolnosti počinjenja ratnih zločina za vrijeme Domovinskog rata.

Posebni se naponi ulažu u identificiranje osumnjičenika za počinjenje ratnih zločina, bilo da se radi o neposrednim izvršiteljima ili onima koji su osmislili ili naložili počinjenje zločina.

Republika Hrvatska još traga za 1952 osobe nestale tijekom Domovinskog rata, pa su od posebnog značaja aktivnosti SOA-e na utvrđivanju sudbine nestalih osoba, odnosno pronalaženja lokacija pojedinačnih i masovnih grobnica i mjesta ukopa posmrtnih ostataka žrtava ratnih zločina.

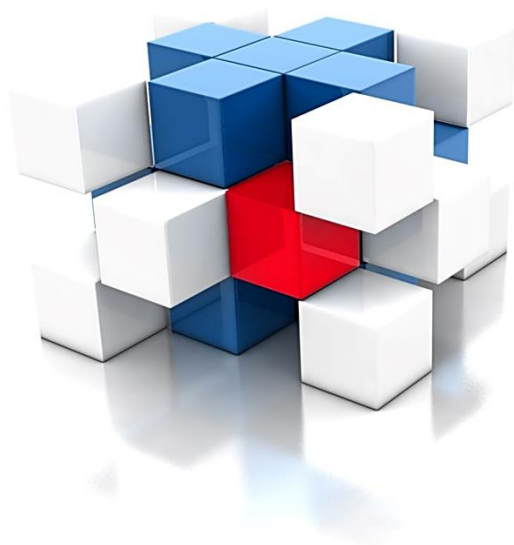
SOA u koordinaciji s drugim nadležnim tijelima (Ministarstvo hrvatskih branitelja, MUP, VSOA) prikuplja podatke o mjestima i okolnostima ukopa posmrtnih ostataka osoba nestalih tijekom Domovinskog rata.

SOA je usmjerena i na utvrđivanje mjesta boravka osoba za kojima je RH raspisala tjeralice i nalaze se u bijegu od kaznene odgovornosti, a u cilju njihovog procesuiranja pred pravosudnim tijelima.

I u 2016. godini SOA se posebno usmjerila na utvrđivanje lokacija pojedinačnih i masovnih grobnica osoba nestalih u Domovinskom ratu, posebice na utvrđivanje lokacija masovnih grobnica na području Podunavlja. Pri tome bitnu ulogu ima suradnja SOA-e s

građanima koji imaju saznanja o nestalim osobama i mogućim grobnicama. SOA takvim osobama jamči anonimnost i diskreciju.

75%

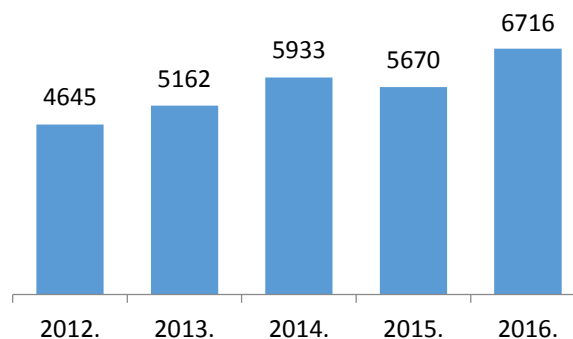
75% zaposlenika SOA-e ima više ili visoko obrazovanje.

Sigurnosne provjere

su sve značajniji segment rada SOA-e

Sigurnosne provjere dio su preventivnog rada SOA-e s ciljem jačanja sigurnosti organizacija, odnosno sprječavanja da pojedinci za koje postoje sigurnosne zapreke dođu u dodir s osjetljivim podacima ili obnašaju dužnosti na kojima mogu nanijeti štetu sigurnosti i interesima Republike Hrvatske.

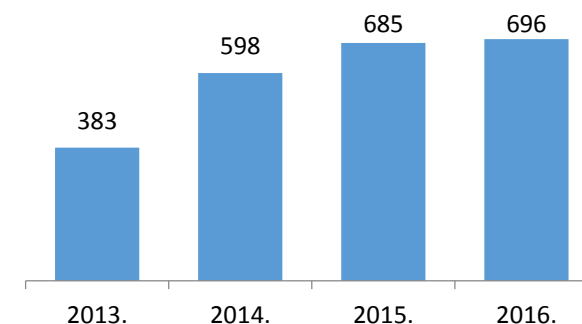
U 2016. godini obavljeno je 6716 sigurnosnih provjera, što je do sada najveći broj obavljenih provjera u jednoj godini.

Broj sigurnosnih provjera po godinama

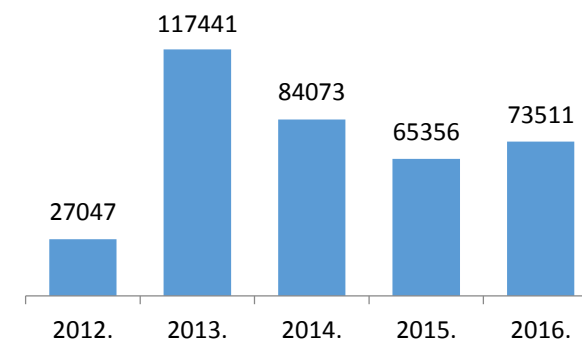
Od ovog broja, 6131 sigurnosna provjera bila je za stjecanje uvjerenja (certifikata) za pristup klasificiranim podacima po zahtjevima UVNS-a i VSOA-e. Ostalih 585 provjera bile su temeljne sigurnosne provjere po zahtjevima Vlade RH, Hrvatskoga sabora, MVEP-a, MUP-a, VSOA-e, DORH-a i drugih tijela. Za 107 osoba dano je negativno mišljenje u smislu postojanja sigurnosnih zapreka. Provedeno je i 19 sigurnosnih provjera za pravne osobe, radi stjecanja certifikata poslovne sigurnosti.

Tijekom 2016. godine izrađeno je 696 sigurnosnih prosudbi, vezanih uz kretanje i boravak šticećenih osoba.

Grafički prikaz broja izrađenih sigurnosnih prosudbi po godinama

U 2016. godini provjereno je 73.511 osoba u postupcima rješavanja statusnih pitanja stranaca i državljanstava (vize, dozvole za boravak, državljanstva, međunarodna zaštita).

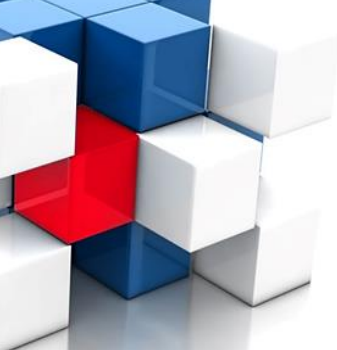

Broj provjera u postupku rješavanja statusnih pitanja stranaca i državljanstava po godinama

6716

SOA je u 2016. godini izvršila 6716 sigurnosnih provjera što je najveći broj sigurnosnih provjera od donošenja Zakona o sigurnosnim provjerama 2008. godine. Sigurnosne provjere dio su preventivnog rada SOA-e. Postupkom sigurnosne provjere barata se osobnim podacima, pa je procedura provjera regulirana Zakonom o sigurnosnim provjerama i ustrojena prema standardima NATO-a i EU-a.

Uloga SOA-e u rješavanju zahtjeva za međunarodnom zaštitom

Nakon migrantske krize došlo je do povećanja broja zahtjeva stranaca za međunarodnom zaštitom u Republici Hrvatskoj (azilom i supsidijarnom zaštitom).

Azil/supsidijarna zaštita se priznaju strancima koji osnovano strahuju od progona u svojoj zemlji ili postoje opravdani razlozi koji ukazuju da će se povratkom u zemlju podrijetla suočiti sa stvarnim rizikom trpljenja ozbiljne nepravde. Statusom azila ili supsidijarnom zaštitom, stranac ima pravo na boravak u RH, putovnicu i isprave na 5 godina (3 za supsidijarnu zaštitu), spajanje obitelji, smještaj, rad, zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, pravnu pomoć, socijalnu skrb, vlasništvo nekretnine, stjecanje hrvatskog državljanstva i druga prava.

U rješavanju zahtjeva, na traženje MUP-a, sudjeluje i SOA koja MUP-u daje mišljenje o zahtjevu. SOA svakom predmetu pristupa individualno i obavlja razgovore s podnositeljima zahtjeva za međunarodnom zaštitom.

Tražitelj međunarodne zaštite dužan je surađivati s državnim tijelima, priložiti svu raspoloživu dokumentaciju i dati istinite podatke. Uz to, mora poštovati pravni poredak Republike Hrvatske i kućni red prihvatilišta. Pri tome tražitelj međunarodne zaštite mora biti vjerodostojan i uvjerljiv. Vjerodostojnost se, primjerice, može utvrditi i na način da se vidi je li podnio zahtjev za međunarodnom zaštitom odmah pri prvom ulasku u Republiku Hrvatsku.

Procjenjujući osnovanost zahtjeva nadležna tijela utvrđuju i mogućnost unutarnjeg preseljenja tražitelja u određeni dio zemlje porijekla gdje neće biti proganjan i može dobiti zaštitu.

Obveza je tražitelja međunarodne zaštite da posve jasno i uvjerljivo dokaže da je u zemlji podrijetla bio izložen progону. Dakle, državna tijela nisu obvezna tražitelju *a priori* vjerovati, već je teret dokazivanja i uvjeravanja u istinitost navoda na tražitelju međunarodne zaštite.

Sudjelovanje SOA-e u postupcima međunarodne zaštite regulirano je kroz više zakona. Prema Zakonu o sigurnosno-obavještajnom sustavu RH obvezno je provođenje sigurnosne provjere za strance čiji je boravak važan za sigurnost države. Zakon o strancima određuje da sigurnosnu provjeru za strance u svrhu utvrđivanja razloga nacionalne sigurnosti provodi SOA.

Isti zakon navodi da se u odluci kojom se iz razloga nacionalne sigurnosti odbija ili prestaje boravak strancu ili se stranac protjeruje, navodi zakonska odredba bez obrazlaganja razloga koji su bili odlučujući za donošenje odluke. Dakle, Zakon o strancima ne dopušta SOA-i obrazlaganje razloga koji su bili odlučujući za donošenje odluke.

Također, Zakon o sigurnosnim provjerama propisuje da u slučaju sigurnosnih provjera za strance, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija dostavlja podnositelju zahtjeva samo mišljenje o postojanju ili nepostojanju sigurnosne zapreke.

SOA u postupku provjere, u većini slučajeva, ne ocjenjuje osobe kao prijetnju nacionalnoj sigurnosti, već kod pojedinih osoba utvrđuje činjenice koje ukazuju na pouzdanost i iskrenost osobe koja traži zaštitu u Republici Hrvatskoj.

Primjerice, takve činjenice mogu biti nemogućnost utvrđivanja identiteta osobe (neposjedovanje bilo kakvih identifikacijskih dokumenata), davanje lažnog iskaza, zloraba zahtjeva za međunarodnom zaštitom (podnošenje zahtjeva bez namjere boravka u Republici Hrvatskoj ili da bi se dobilo na vremenu, ekonomski migranti), samovoljno napuštanje prihvatilišta, počinjenje kaznenih djela ili prekršaja u Hrvatskoj ili drugim državama te drugi razlozi.

Isto tako, veliki dio tražitelja ima za cilj odlazak u razvijene zapadnoeuropske države. Stoga pojedini tražitelji zlorabe međunarodnu zaštitu dok ne pronađu način odlaska u te države, iako je većini u tim državama prethodno odbijen zahtjev za međunarodnom zaštitom.

Zakonitost postupanja i opravdanost mišljenja SOA-e, u svakom individualnom slučaju, može utvrditi Upravni sud RH koji, sukladno Zakonu o tajnosti podataka, ima pravo uvida u mišljenje SOA-e. Na ovaj je način osigurana pravna zaštita tražitelja međunarodne zaštite.

Uz sudski, zakonitost postupanja SOA-e predmet je stručnog, parlamentarnog i građanskog nadzora.

73511

SOA je u 2016. godini izvršila 73 511 provjera u postupcima rješavanja statusnih pitanja stranaca i državljanstava (izdavanje viza strancima za ulazak u RH ili tranzit kroz RH, dozvola za boravak, primitci i otpusti iz državljanstva, zahtjevi za međunarodnom zaštitom), što je oko 8000 više nego u 2015. godini.

Međunarodna suradnja

preduvjet je uspješne zaštite nacionalne sigurnosti

Suvremene prijetnje karakterizira složenost i transnacionalnost te se izgubila tradicionalna podjela na unutarnje i vanjske prijetnje nacionalnoj sigurnosti. Isto tako, odgovor na ovakve prijetnje ne može biti samostalan, već zahtijeva intenzivnu i blisku međunarodnu suradnju. Ni sigurnosno-obavještajne agencije najvećih država više ne mogu kvalitetno odgovoriti na suvremene sigurnosne prijetnje bez suradnje s drugima.

Međunarodna sigurnosno-obavještajna suradnja odvija se kroz razmjenu informacija, analitičkih procjena, jačanje i razvoj sposobnosti i provedbu zajedničkih operacija.

SOA stalno razvija intenzivnu suradnju i gradi povjerenje s drugim sigurnosno-obavještajnim agencijama. Ova se suradnja odvija na različitim razinama, a ovisi o zajedničkim interesima i dijeljenim sigurnosnim izazovima.

U bilateralnoj suradnji SOA s odabranim partnerskim službama gradi strateške odnose i blisku suradnju, do najvišeg stupnja povjerenja – provedbe zajedničkih operativnih akcija i razmjene povjerljivih informacija.

SOA je osobito aktivna u multilateralnim forumima i platformama, pri čemu se ističu one multilateralne aktivnosti koje su vezane uz NATO i EU. SOA je tako članica niza multilateralnih inicijativa i organizacija. Primjerice, SOA je punopravna članica Protuterorističke skupine (*Counter Terrorist Group – CTG*) koju čine sigurnosne agencije država članica EU-a, uz Norvešku i

Švicarsku. Aktivnosti Protuterorističke skupine usmjerene su prevenciji i suzbijanju terorizma prema europskim državama.

U sklopu NATO-a, SOA je, u suradnji s VSOA-om, u svibnju 2017. godine bila organizator velikog protuterorističkog skupa u sklopu NATO-vog Civilnog obavještajnog odbora (*NATO Civil Intelligence Committee – CIO*).

Skup je otvorila predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović, a sudjelovao je i pomoćnik Glavnog tajnika NATO-a za obavještajni rad i sigurnost Arndt Freytag von Loringhoven. S pomoćnikom Glavnog tajnika NATO-a razgovarao je i predsjednik Vlade RH Andrej Plenković.

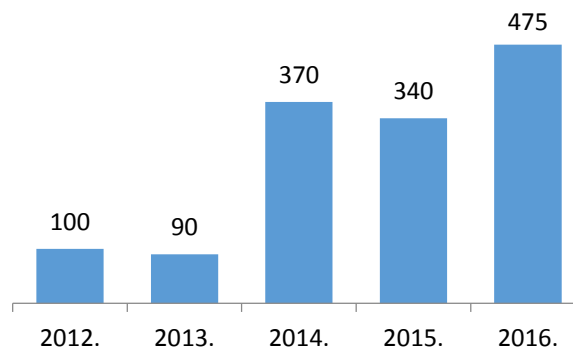
Predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović otvara međunarodni protuteroristički skup koji je SOA organizirala u svibnju 2017.

Sastanci Predsjednice RH i predsjednika Vlade RH s pomoćnikom Glavnog tajnika NATO-a

Radi kvalitetnije međunarodne suradnje, SOA u inozemstvu u pojedinim državama ima ispostave u kojima rade časnici za vezu, a određeni broj djelatnika radi i u tijelima NATO-a i EU-a. Isto tako, pojedine strane sigurnosno-obavještajne agencije imaju svoje ispostave i časnike za vezu u Zagrebu.

Intenzitet međunarodne suradnje SOA-e opisuje podatak da je broj informacija koje SOA dobije iz međunarodne suradnje od 2013. godine do 2016. godine povećan 5 puta.

Indeks broja zaprimljenih informacija iz međunarodne razmjene (2012. g. = 100)

SOA je aktivna i u međunarodnim aktivnostima u sklopu širih vanjskopolitičkih nastojanja Republike Hrvatske, kao što je susret ravnatelja SOA-e s izaslanstvom Kongresa SAD-a 4. kolovoza 2017. na čelu s kongresmenom Devinom Nunesom koji je predsjedavajući Stalnog odbora za obavještajne poslove Predstavničkog doma SAD-a.

Ravnatelj SOA-e i kongresmen Devin Nunes

Ravnatelj SOA-e i kongresmen Eric Alan Crawford

Tehnologija

omogućuje razvoj novih sposobnosti SOA-e

Promatrajući tehnička područja koja pokriva SOA, može se uočiti pomak od tradicionalnih načina prikupljanja i obrade podataka, prema kibernetičkim (*cyber*) područjima, koja su iznimno važna za sigurnosno-obavještajno djelovanje.

Kibernetička područja obuhvaćaju područja poput otvorenih izvora (*Open Source Intelligence*), prikupljanja podataka u kibernetičkom prostoru korištenjem posebnih alata (*Active intelligence*), podatkovne znanosti (*Data Science*), digitalne forenzike i drugih.

Kako bi se osigurala transformacija područja rada prema novim tehnologijama i suvremenim trendovima, SOA ulaže u prijam mladih kandidata specifičnih znanja i vještina koji mogu pratiti suvremene trendove razvoja tehnologije. SOA ima razvijen poseban projekt kojim se osigurava selekcija izvrsnih studenata elektrotehničkih, računalnih i drugih srodnih studija na završnim godinama, a s ciljem njihova privlačenja za rad u SOA-i. Kroz razne aktivnosti i individualan pristup, SOA želi osigurati stalan prijam mladih stručnjaka s obzirom na veliku potražnju za takvim profilom kandidata na tržištu rada.

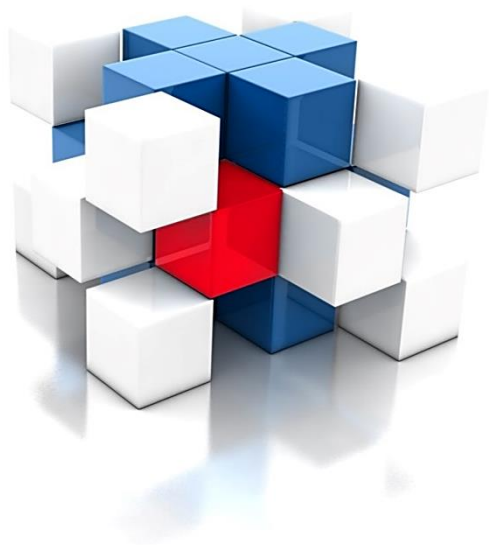
Jedno od područja koje pruža sve veću količinu podataka su otvoreni izvori (*Open Source Intelligence – OSINT*).

OSINT je kibernetičko područje koje se bavi prikupljanjem i obradom podataka iz otvorenih izvora, ponajprije interneta, gdje se uobičajeni, javno dostupni komunikacijski kanali, mogu pretvoriti u vrlo kvalitetne i pouzdane izvore podataka. Otvoreni

izvori obuhvaćaju razne tipove podataka poput teksta, slike i video uradaka koji se generiraju na brojnim svima dostupnima izvorima podataka poput portala, blogova, društvenih mreža, otvorenih baza podataka, *deep web*-a i brojnih drugih. I dok su i ranije otvoreni izvori podataka bili vrijedni, s razvojem interneta dogodila se revolucija u dostupnosti podataka, a njihova će se količina još više povećavati.

Velika količina javno dostupnih podataka zahtijeva dobro osmišljen, planiran i sistematičan pristup u njihovom prikupljanju, obradi i pohrani. Kako bi se od goleme količine podatka došlo do relevantne informacije, potrebna su specifična tehnička znanja i vještine, uz zahtjevnu hardversku infrastrukturu. Specifična područja, pri tome, obuhvaćaju razvoj robota za prikupljanje podataka, strojno učenje te razvoj analizatora kako bi se dobila maksimalna vrijednost za sve tipove prikupljenih podataka. Također, vrlo su izazovna i područja pohrane velike količine podatka, te prediktivne analitike bazirane na dostupnim podacima.

Otvoreni izvori, u kombinaciji s ostalim načinima prikupljanja podataka, omogućuju SOA-i bolji, brži i kvalitetniji uvid u područja sigurnosno-obavještajnog djelovanja te pouzdanije informacije i analize temeljem kojih se donose odluke. Stoga će SOA i dalje ulagati u ovo kibernetičko područje.

40%

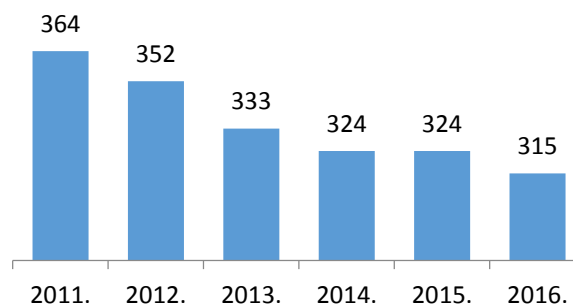
Žene čine 40% zaposlenika SOA-e.
Žene u SOA-i imaju sva prava i
obveze te ravnopravno obavljaju
sve potrebne zadaće kao i njihove
muške kolege.

Proračun

u funkciji razvoja i modernizacije

SOA se financira sredstvima iz državnog proračuna Republike Hrvatske, a proračun SOA-e podložan je propisima koji uređuju upravljanje javnim financijama u Republici Hrvatskoj.

U 2016. godini je proračun SOA-e iznosio je oko 315 milijuna kuna dok proračun za 2017. iznosi 327 milijuna kuna. Ovo je prvo povećanje proračuna SOA-e od 2011. godine. Od 2011. do 2016. godine proračun SOA-e smanjen je za oko 15% (sa 364 na 315 milijuna kuna).

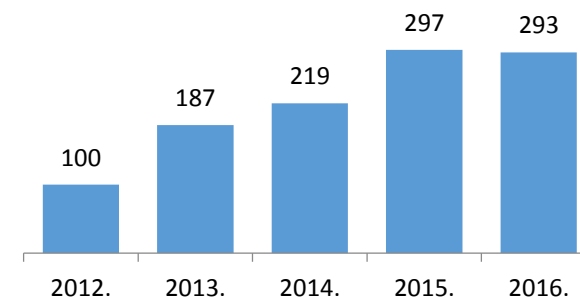
Kretanje proračuna SOA-e od 2011. do 2016. u milijunima kuna

Veći proračun SOA-e označava početak još značajnijeg ulaganja u razvoj novih sposobnosti čime se dugoročno ulaže u ukupnu sigurnost Republike Hrvatske.

Trend povećavanja proračuna sigurnosno-obavještajnih agencija izražen je u zapadnoeuropskim državama, posebice nakon terorističkih napada ISIL-a u Europi. Ove države ulaganjem u

sigurnosno-obavještajnu djelatnost nastoje povećati sigurnost svojih društava.

Struktura proračuna SOA-e je, na temelju Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu, tajna, a što je praksa i ostalih država članica EU-a i NATO-a. U strukturi proračuna SOA-e najveći udio čine izdaci za zaposlene, a potom tekući i kapitalni izdaci. U razvoju sposobnosti SOA-e, osobita pozornost se posvećuje financiranju projekata tehnološkog razvoja i modernizacije.

Indeks sredstava uložениh u razvoj i modernizaciju od 2012. do 2016. g. (izvršenje proračuna, 2012. g. = 100)

3x

SOA je u odnosu na 2012. godinu, na godišnjoj razini, 3 puta povećala ulaganja u razvoj i modernizaciju. U 2016. godini zadržana je otprilike ista razina izdvajanja za razvoj kao i 2015. godine. Ulaganje u razvoj i modernizaciju omogućuju SOA-i držanje koraka s modernim tehnologijama i razvoj novih sposobnosti.

Zaposlenje u SOA-i

prilika je za jedinstvenu i izazovnu karijeru

SOA omogućuje jedinstveno iskustvo rada na specifičnim, izazovnim i dinamičnim zadaćama, na opću korist cijelog društva.

Sigurnosno-obavještajna djelatnost, unatoč tehnološkom napretku i korištenju moderne tehnologije, i dalje bitno ovisi i sposobnostima, znanjima i vještinama ljudi koji je obavljaju. Zato SOA svoj najvrjedniji resurs vidi upravo u svojim zaposlenicima.

Najveći broj zaposlenika SOA-e čine ovlaštene službene osobe, dok manji dio čine namještenici.

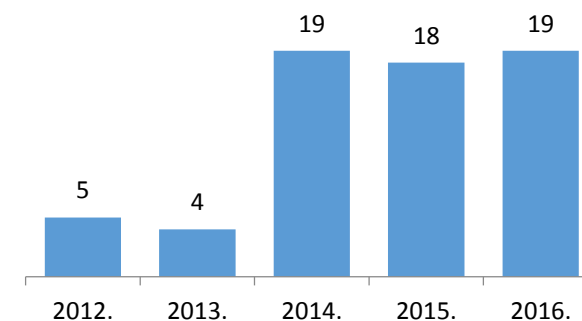
Sigurnosno-obavještajna djelatnost zahtijeva stručnjake brojnih specijalnosti i profila, poput ekonomista, informatičara, politologa, pravnika, kriminalista, profesora stranih jezika, elektrotehničara i drugih struka. Obrazovna i stručna širina zaposlenika omogućuje SOA-i provedbu cijelog spektra potrebnih zadaća.

Tri četvrtine zaposlenika SOA-e ima neku od razina višeg i visokog obrazovanja. U ukupnom broju zaposlenih oko 40% su žene koje ravnopravno obavljaju sve poslove iz djelokruga SOA-e.

Zaposlenici SOA-e podijeljeni su i po vrsti posla kojeg obavljaju, poput operativaca, analitičara, računalnih stručnjaka, stručnjaka za ljudske potencijale, pravne i financijske poslove te poslove potpore (administrativni tajnici, djelatnici na osiguranju i slično).

SOA svojim djelatnicima pruža mogućnosti profesionalnog razvoja na različitim područjima, pri čemu se posebna pozornost

pridaje stručnom usavršavanju i obučavanju u raznim vještinama. U zadnje tri godine SOA je osobiti naglasak stavila na razvoj ljudskih potencijala kroz stručna osposobljavanja i specijalističke tečajeve djelatnika.

Porast ulaganja u stručna osposobljavanja i specijalističke tečajeve

SOA zapošljava sposobne i obrazovane osobe s potrebnim znanjima, vještinama i motivom za moderan sigurnosno-obavještajni rad.

U odabiru najboljih kandidata SOA provodi temeljit postupak prijma. Za prijam u SOA-u, sukladno zakonu, ne provodi se javni natječaj, a sve osobe zainteresirane za rad mogu se prijaviti na internetskim stranicama SOA-e putem web forme (www.soa.hr/hr/posao/).

Kandidati za uposlenje trebaju udovoljavati općim uvjetima za rad u državnoj službi te posebnim uvjetima sigurnosno-

obavještajnog posla poput posebne zdravstvene i psihičke sposobnosti, posebnih stručnih vještina i znanja te moraju ispunjavati i sigurnosne uvjete koji se utvrđuju postupkom sigurnosne provjere.

Sve zaprimljene prijave za uposlenje se razmatraju, a sukladno trenutnim potrebama SOA-e, kontaktiraju se kandidati s odgovarajućim kvalifikacijama koji se pozivaju u kandidacijski postupak pod jednakim uvjetima.

Kandidacijski postupak, između ostalog, uključuje sigurnosnu provjeru, razna testiranja znanja i vještina, psihološku procjenu i zdravstvene preglede. Postupak uključuje i poligrafsko ispitivanje kandidata. Tijekom postupka odabiru se kandidati čiji rezultati najviše odgovaraju potrebnom profilu djelatnika.

Rad u SOA-i nije običan posao i zato SOA stalno poziva sve zainteresirane osobe da se jave za kandidacijski postupak. Radno iskustvo nije potrebno, ali nije ni prepreka prilikom zapošljavanja. Svi kandidati čija stručnost i kompetencije odgovaraju trenutnim potrebama SOA-e bit će pozvani na testiranje. U svojim centrima diljem Republike Hrvatske SOA uglavnom zapošljava operative, dok je radno mjesto analitičara i računalnih stručnjaka uglavnom u središnjici SOA-e.

Osobni podaci Obrazovanje Dodatna znanja i vještine Podaci o karijeri

Ime i prezime *
 IME
 PREZIME

Spol *
 Muško Žensko

Datum rođenja *
 Datum rođenja

Mjesto rođenja *
 Mjesto rođenja

Država rođenja *
 Hrvatska

OIB *
 OIB

PRILJAVLJENO PREBIVALIŠTE

Država *
 Hrvatska

Poštanski broj *
 Poštanski broj prebivališta

Mjesto *
 Mjesto prebivališta

Ulica i broj *
 Ulica i broj prebivališta

ADRESA STANOVANJA

Država *
 Hrvatska

Poštanski broj *
 Poštanski broj stanovanja

Mjesto *
 Mjesto stanovanja

Ulica i broj *
 Ulica i broj stanovanja

PODACI ZA KONTAKT

Kontakt broj *
 Kontakt broj

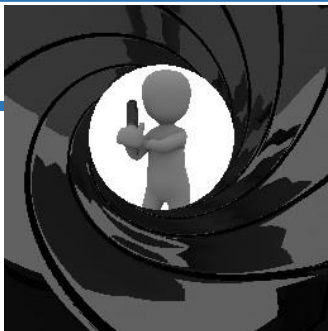
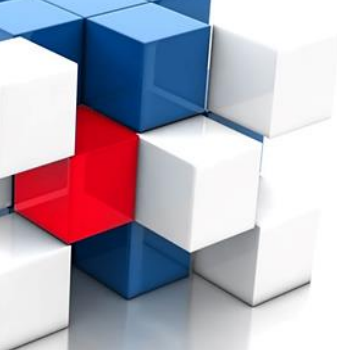
Dodaj

E-mail adresa *
 E-mail adresa

Ključni korak →

Web forma za prijavu za posao na internetskim stranicama
www.soa.hr

SOA treba stručnjake raznih specijalnosti i profila i ako se nađete u nekom od sljedećih prijavite se za posao:

OPERATIVAC/KA

Imate neku vrstu visokog obrazovanja (za određene poslove srednje obrazovanje)

Dinamični ste i znatiželjni

Imate izražene verbalne komunikacijske i socijalne vještine

Snalazite se u nepredvidivim situacijama

Spremni ste raditi na terenu

Sposobni ste djelovati samostalno i u timu

Opažate i dobro pamтите detalje

Osobno i profesionalno ste stabilni i otporni

Ne bojite se izazova

Pouzdani ste i povjerljivi

Spremni ste učiti i usavršavati se

ANALITIČAR/KA

Imate visoko obrazovanje društvenog, humanističkog ili tehničkog područja

Pratite društvena zbivanja i imate široko područje interesa

Sustavni ste i analitični

Imate sposobnost objektivnog zaključivanja

Sposobni ste raščlaniti i prezentirati neku složenu temu

Sposobni ste izvući zaključke iz velikog broja informacija

Otvorenog ste uma i sposobni zamisliti brojne scenarije nekog događaja

Izražavate se dobro, jasno i koncizno, pisano i usmeno

Pouzdani ste i povjerljivi

Spremni ste učiti i usavršavati se

RAČUNALNI/A STRUČNJAK/INJA

Završili ste neki od tehničkih fakulteta (informatika, strojarstvo, elektrotehnika, računarstvo i slično)

Spremni ste raditi na izazovnim projektima

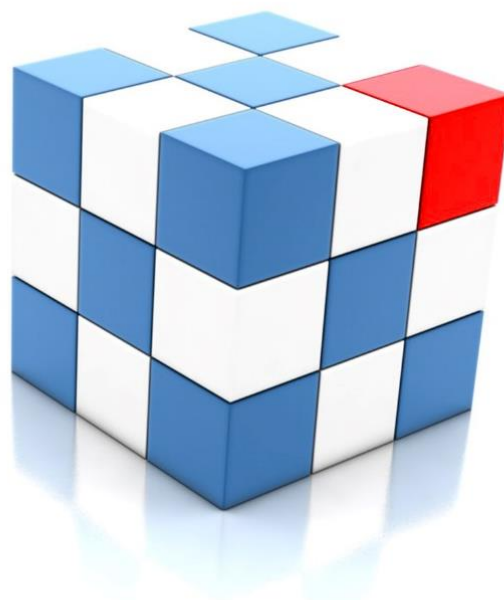
Orijentirani ste na postizanje rezultata

Imate ideje za praktičnu primjenu tehničkih i informacijskih sustava

Spremni ste raditi u timu

Pouzdani ste i povjerljivi

Spremni ste učiti i usavršavati se

Ovaj dokument vlasništvo je Sigurnosno-obavještajne agencije i objavljen je s namjerom informiranja građana o radu SOA-e i sigurnosnim izazovima i prijetnjama. Dokument je izrađen za javno objavljivanje, dostupan je u elektronskom obliku na internetskim stranicama www.soa.hr i njime se može svatko koristiti uz navođenje izvora.

Fotografije: SOA, Ured Predsjednice RH, Vlada RH, MORH

Ilustracije: Pixabay (PIRO4D, 3dman_eu, uz doradu i prilagodbu ilustracija)

Slike zaslona (*screenshot*): SOA

Karte: SOA

Sigurnosno-obavještajna agencija
Savska cesta 39/1
10000 Zagreb

KONTAKT:

telefon: 01/ 377 22 22

e-pošta: informiranje@soa.hr

www.soa.hr